

پیچیدگی شهری و استراتژی‌های فضایی

برنامه‌ریزی رابطه‌ای هماهنگ با زمان

مؤلف: پتسی هیلی

مترجم: حسین رضا کشاورز قدیمی

www.ketab.ir

انتشارات آرمانشهر

عنوان و نام پدیدار: پیچیدگی شهری و استراتژی های فضایی : برنامه ریزی رابطه ای هماهنگ با زمان / مؤلف
پتسی هیلی؛ مترجم حسین رضا کشاورز قدیمی. مشخصات نشر: تهران : آرمانشهر، ۱۳۹۷.
Urban complexity and spatial strategies: towards a relational planning for our time, 2007.
یادداشت: چاپ قبلی: مصفاى الوند، ۱۳۹۳. موضوع: شهرسازی - نمونه پژوهی موضوع: City planning
Urban policy – Case studies – موضوع: سیاست شهری - نمونه پژوهی موضوع: Case studies
رده بندی دیویی: ۳۰۷/۱۲۱۶ سرشناسه: هیلی، پتسی، ۱۹۴۰-م. Healey, Patsy شناسه افزوده: کشاورز
قدیمی، حسن رضا، ۱۳۴۶- مترجم وضعیت فهرست نویسی: فیبا شابک: ۶-۵۱-۶۲۴۸-۶۰۰-۹۷۸
رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ پ۹/۵۹/۱۶۶ HT شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۴۹۸۰۳

پیچیدگی شهری و استراتژی های فضایی
برنامه ریزی رابطه ای هماهنگ با زمان

مؤلف: پتسی هیلی

مترجم: حسین رضا کشاورز قدیمی

ناظر فنی چاپ: سید محمدحسن هوشمند

چاپ دوم: زمستان ۱۴۰۲

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

ناشر: انتشارات آرمانشهر

چاپ: سارنگ

قیمت: ۲۳۰۰۰۰ تومان

مرکز توزیع: نشر و پخش ثمین

نشانی: تهران- خیابان انقلاب- خیابان دوازده فروردین - خیابان شهدای ژاندارمری غربی بن بست مرکزی

پلاک ۱ تلفکس: ۶۶۹۶۱۹۲۰ - ۶۶۹۷۲۸۷۱

ISBN: 978-600-6248-51-6

شابک: ۶-۵۱-۶۲۴۸-۶۰۰-۹۷۸

www.armanshahr.pub.ir

n_p_samin@yahoo.com

حقوق چاپ و نشر محفوظ و مخصوص ناشر است

فهرست

پیشگفتار

مقدمه

فصل ۱: طرح برنامه‌ریزی استراتژیک برای نواحی شهری

۱.....	حاکمیت و برنامه‌ریزی فضایی
۶.....	حاکمیت مکان
۱۲.....	چارچوب مطالعاتی کتاب

فصل ۲: نواحی شهری و حاکمیت

۱۵.....	شکل‌گیری دیدگاه
۱۸.....	ظرفیت حاکمیت، حاکمیت شهری و دیدگاه‌های حاکمیتی
۲۴.....	رویکردهای مختلف حاکمیتی
۳۰.....	معنی و مفهوم شناخت
۳۴.....	مفهوم‌سازی از شهر و نواحی شهری
۳۶.....	ویژگی‌های رویکرد استراتژیک
۳۸.....	نگاهی به تجارب

فصل ۳: شکل‌گیری استراتژی توسعه‌ی شهری در آمستردام

۴۳.....	مقدمه
۴۵.....	توسعه‌ی شهری در جامعه صنعتی مرفه در اواسط قرن بیستم
۴۵.....	طرح توسعه‌ی جامع سال ۱۹۳۳
۴۸.....	توسعه‌ی شهری با مشارکت مالی دولت
۵۱.....	ورود توسعه شهری به قلمرو خود ۱۹۷۰-۱۹۶۰
۵۱.....	نظام برنامه‌ریزی فضایی پویا
۵۳.....	طرح‌ها و برنامه‌های دهه‌ی ۱۹۶۰
۵۶.....	اعتراضات شهری و واکنش‌ها
۵۸.....	منطقه‌ی شهری چند مرکزی آمستردام از ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۶
۵۸.....	تأکید بر مرکزیت

۶۲.....	اقدامات منطقه‌ای
۶۵.....	مقابله با سنت برنامه‌ریزی
۶۷.....	طرح‌های ابتکاری برای برنامه‌ریزی استراتژیک آمستردام ۲۰۰۵-۱۹۹۶
۶۷.....	تصمیم‌گیری برای شهر آمستردام
۷۱.....	شکل‌گیری طرح‌های آمایشی
۷۶.....	پیچیدگی حاکمیت شهری
۸۲.....	نتیجه‌گیری

فصل ۴: اقدامات راهبردی منعطف جهت بهبود سطح برنامه‌ریزی شهری میلان

۸۵.....	مقدمه
۸۵.....	میلان
۹۰.....	وقایع تعجب برانگیز دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰
۹۴.....	برنامه‌ریزی سعودی در دهه‌ی ۱۹۷۰
۹۹.....	اتخاذ سیاست پروژه‌ای در دهه ۱۹۸۰
۱۰۴.....	ایجاد ظرفیت‌های جدید حکومتی: مدل‌های انتخابی دهه‌ی ۱۹۹۰
۱۱۰.....	در جستجوی انعطاف‌پذیری راهبردی فنی
۱۱۰.....	زمینه‌ها
۱۱۴.....	چارچوب فکری راهبردی
۱۱۵.....	سند مرجع نهایی
۱۱۸.....	رایزنی درباره‌ی رعایت منافع عمومی در طرح‌های توسعه
۱۲۳.....	طرح‌های ابتکاری حاکمیتی
۱۲۶.....	پیشنهادات

فصل ۵: بررسی تحولات زیرمنطقه‌ی کمبریج

۱۲۹.....	مقدمه
۱۳۱.....	حفظ برج عاج: دفاع از کمبریج
۱۴۱.....	مدیریت رشد با برنامه‌ریزی قانونمند
۱۵۰.....	دستاوردهای علمی: توسعه‌ی پایدار و مجموعه‌ی فناوری برتر
۱۵۰.....	پدیده‌ی کمبریج
۱۵۴.....	هماهنگی در زمینه‌ی تدوین چارچوب نظری راهبردی انعطاف‌پذیر
۱۵۷.....	برآوردهای طرح ساختاری

۱۶۲	حرکت به سوی رشد پایدار .....
۱۶۲	شکل‌گیری زیرمنطقه‌ی کمبریج .....
۱۷۱	طرح چشم انداز زیر منطقه کمبریج .....
۱۷۴	طرح ساختاری ۲۰۰۳ کمبریج شایر و پیتربرو؛ نقشه‌ی کمبریج .....
۱۷۴	موقعیت محلی در قلمرو حاکمیتی بی ثبات .....
۱۷۷	اقدام عملی در دستیابی به توسعه‌ی پایدار .....
۱۸۳	پیشنهادات .....

فصل ۶: جریان استراتژی‌سازی در دنیای ارتباطی

۱۸۵	مطالعات تکان دهنده درباره حاکمیت مکان .....
۱۸۹	روش‌های استراتژی‌سازی .....
۱۹۲	نهادهای برنامه‌ریزی استراتژیک .....
۱۹۵	معانی مختلف استراتژی .....
۱۹۹	استراتژی‌ها چارچوب جدید گفتمانی .....
۲۰۳	ابعاد مهم فرآیندهای شکل‌گیری شهر منطقه .....
۲۰۳	فرآیند شفاف‌سازی .....
۲۰۶	نظم دهی و چارچوب‌سازی .....
۲۱۰	تشکیل نیروی قوی .....
۲۱۶	زمینه‌های لازم برای تحقق اصلاحات .....
۲۱۹	برد استراتژی‌ها .....

فصل ۷: دیدگاه‌های فضایی و استراتژی‌های منطقه‌ی شهری

۲۲۳	مقدمه .....
۲۲۵	مفاهیم راهبردی فضایی، تجارب روزانه و نمادهای فرهنگی .....
۲۳۰	فضاهای اداری در استراتژی‌سازی فضایی .....
۲۳۰	جغرافی‌های متفاوت .....
۲۳۲	منطقه‌ی شهری: تصور یا رابطه؟ .....
۲۳۴	نقش منطقه‌ی شهری .....
۲۳۷	محدوده‌ی ناحیه‌ی شهری .....
۲۳۸	نقاط نمایان و نقاط پنهان .....
۲۴۱	مفاهیم، تقسیم‌بندی‌ها و شاخص‌ها .....

۲۴۴	..... زمان و فضا
۲۴۶	..... استراتژی و دیدگاه های چه کسانی؟
۲۴۷	..... نگاه رابطه ای به شهر: تصور اینکه توده ی مردم در جنب و جوش اند
۲۴۷	..... دو جغرافیای متفاوت
۲۴۹	..... جغرافیای مجاورت مکانی
۲۵۱	..... جغرافیای پیچیده ی ارتباطی
۲۵۳	..... شهرها و نواحی به عنوان اجتماعات فضایی
۲۵۴	..... پیچیدگی های موجود و جایگاه استراتژی های سازی فضایی
۲۵۶	..... پیچیدگی استراتژی سازی فضایی و کاربرد آن برای نواحی شهری

فصل ۸: آشنایی با منطقه ی شهری

۲۶۳	..... روش شناخت، معنی و مفهوم استراتژی های منطقه شهری
۲۶۸	..... دورنگری در استراتژی سازی فضایی: دو مدل پیشنهادی
۲۷۴	..... شناخت علمی و کاربرد آن در تبیین وقایع
۲۷۴	..... روش شناخت تغییری
۲۷۹	..... تأثیر جریانات بر یادگیری
۲۸۳	..... روند اجتماعی تولید دانش
۲۸۷	..... روش های مختلف شناخت زندگی شهری
۲۹۱	..... مباحثات، مناظرات و تصمیم گیری های مناسب

فصل ۹: پیچیدگی رابطه ای و حاکمیت شهری

۲۹۷	..... نگاه رابطه ای به طرح برنامه ریزی
۳۰۱	..... پیچیدگی روابط در حاکمیت شهری
۳۱۱	..... کاربرد عملی برنامه ریزی استراتژیک
۳۱۱	..... رویکرد متفاوت نسبت به زندگی روزانه
۳۱۳	..... اصلاح حاکمیت شهری
۳۱۴	..... آثار طرح های ابتکارای بر شرایط مادی و هویت مکانی
۳۱۵	..... سه نتیجه گیری مهم
۳۱۷	..... اقدامات استراتژیک عملی در رابطه با تحولات شهری
۳۲۴	..... نتیجه گیری
۳۲۷	..... پیوست
۳۳۵	..... منابع

پیشگفتار

پیچیدگی شهری و راهبردهای فضایی

پیچیدگی شهری و راهبردهای فضایی، دیدگاه‌های نهادی و رابطه‌ای جدید و مهمی را در رابطه با برنامه‌ریزی و تجزیه و تحلیل راهبردی به دنبال دارد. مقابله با چالش برنامه‌ریزی کلان‌شهری و توسعه‌ای، موضوعی است که به حیطه‌ی کاری افراد علاقه‌مند به نواحی شهری و شهرها مرتبط است. پتسی هیلی در مورد حاکمیت مکان‌های شهری به تحقیق پرداخته و سعی دارد تا ویژگی مکانی را تقویت کند و نقش سازمان فضایی پدیده‌ها در زمینه‌ی کیفیت‌بخشی به زندگی، عدالت توزیعی، رفاه زیست‌محیطی و حیات اقتصادی توضیح دهد.

فصول شیوا و رسای شکل‌گیری مفهومی، تجربه‌ها و برداشت‌های ضمنی را برای کار بعدی با هم در ارتباط قرار داده است. این کتاب نخست، استراتژی‌سازی فضایی را در نواحی شهری به چالش می‌کشد. موضوع به طور کلی با سه عامل طولی راهبردسازی فضایی در ناحیه‌ی آمستردام، ناحیه‌ی میلان و زیرمنطقه‌ی کمبریج دنبال می‌گردد. همچنین، زمینه‌ی درک ماهیت راهبردسازی فضایی را در مجموعه‌های پیچیده‌ی شهری فراهم می‌سازد.

پیچیدگی شهری و راهبردهای فضایی مفاهیم و مطالعات موردی دقیقی را به افراد شاغل در حوزه‌ی توسعه‌ی راهبردی و مدیریتی فعالیت ارائه و همچنین، شالوده‌ی شکل‌گیری ایده‌ها و تجارب و مطالعه‌ی جریان‌های مکان‌محور حاکمیتی و دیدگاه تجزیه و تحلیل تغییر و تحولات حکومتی را فراهم می‌سازد که می‌تواند مورد استفاده‌ی دانشمندان علوم اجتماعی قرار گیرد. سرانجام، سعی دارد برای کسانی که در حوزه‌ی برنامه‌ریزی فعالیت می‌کنند، تفسیر جدیدی از اندیشه و تفکر مرتبط با قرن بیست و یکم را ارائه نماید و نقش چارچوب‌های فکری را در برنامه‌ریزی برای برقراری ارتباط بین الگوهای فضایی و تغییر و تحولات اجتماعی توضیح دهد.

پتسی هیلی پروفیسور برجسته‌ی دانشکده‌ی برنامه‌ریزی معماری و منظر دانشگاه نیوکاسل پیش از این ریاست دپارتمان را بر عهده داشت و در حال حاضر، در پست مدیر مرکز تحقیقات محیط شهری اروپایی مشغول به خدمت است. وی متخصص تئوری برنامه‌ریزی، سیستم‌های برنامه‌ریزی و امور برنامه‌ریزی است و در زمینه‌ی روش‌های مختلف برنامه‌ریزی کاربردی و شکل‌های مختلف مشارکتی و نیز تجربیاتی در

زمینه‌ی ارتقای کیفی واحدهای همسایگی، تحقیقاتی انجام داده است. وی سردبیری اصلی مجله‌ی برنامه‌ریزی نظری و عملی را نیز به عهده دارد.

www.ketab.ir